

USR LOMBARDIA- CUSL (Consulta Universitaria di Studi Latini)
Certificazione delle Competenze della Lingua Latina 2025 - Livello B2

C. Canii deceptione
Summarium

Fraudolentae domiciliorum emptiones non nostris tantummodo fiunt temporibus, ut fabula de C. Canio nos docet.

C. Canius, eques Romanus, nec infacetus et satis litteratus, cum se Syracusas otiandi, ut ipse dicere solebat, non negotiandi causa contulisset, dictitabat se hortulos aliquos emere velle, quo invitare amicos et ubi se oblectare sine interpellatoribus posset. Quod cum percrebuisset, Pythius quidam, qui pecuniam sub usura hominibus offerebat et lucrum sibi hoc modo faciebat, venales quidem se hortos non habere dixit, sed licere uti Canio, si vellet, ut suis, et simul ad cenam hominem in hortos invitavit in posterum diem. Cum ille promississet, tum Pythius, qui esset apud omnes ordines gratosus, piscatores ad se convocavit et ab iis petivit ut ante suos hortulos postridie piscarentur, dixitque quid eos facere vellet. Ad cenam venit Canius; opulentiore adparato convivio, navium ante oculos multitudo erat, quisque, quod ceperat, adferebat; ante pedes Pythii pisces abiciebantur. Tum Canius "Quid est hoc, Pythi?" inquit "Tantumne piscium?". Et ille: "Quid mirum?" respondit, "hoc loco est Syracusis quidquid est piscium, hac villa isti carere non possunt". Incensus Canius cupiditate contendit a Pythio ut venderet. Gravate ille primo. Quid multa? Impetrat. Emit homo cupidus et locuples tanti quanti Pythius voluit, et emit instructos. Invitat Canius postridie familiares suos, venit ipse mature, navem nullam videt. Quaerit ex proximo vicino, num feriae quaedam piscatorum essent, quod eos nullos videret. "Nullae, quod sciam," ille, "sed hic piscari nulli solent. Itaque heri mirabar quid accidisset".

Elige quid tibi rectum videatur.

001 C. Canius multis notum fecit se domum Syracusis velle emere, quia taedium laborandi eum ceperat et in Sicilia volebat perpetuo vivere

- a. VERUM
- b. FALSUM

002 C. Canius *interpellatores* fugere dicebat se velle. *Interpellatores* enim sunt:

- a. propinqui et adfines rustici
- b. amici et sodales plurimi
- c. inquisitores, iudices, alique magistratus
- d. molesti sollicitatores rerum

003 C. Canius hortulos emere volebat, "quo invitare amicos et ubi se oblectare posset". Quo in hac sententia significat:

- a. ad quem locum
- b. a quo loco
- c. qua de causa
- d. qua ratione habita

004

Quod Canius volebat adeo cognitum erat ut in omnium ore atque sermone ille coeperit esse	V	F
Pythius et Canius iam diu sodales erant	V	F

005 Pythius Syracusanus erat

- a. negotiator
- b. mercator

- c. magistratus
- d. fenerator

006 Pythius Canium certiozem facit

- a. se parvam et aptam domum habere, quam vendere idcirco nequirit
- b. se parvam sed aptam domum habere, quam vendere idcirco vellet
- c. se parvam et aptam domum habere, quam vendere tamen vellet
- d. se parvam et aptam domum habere, quam vendere tamen nollet

007 Pythius dicitur "apud omnes ordines graciosus" fuisse. Quid significat?

- a. Pythio propter munera eius omnes milites maximam habebant reverentiam, sine ulla officiorum vel rationum distinctione
- b. Pythius propter munera sua omnes nautas et piscatores sibi adiciebat, sine ulla generis vel rationis distinctione
- c. Pythius propter munera sua ab omnibus Syracusanis colebatur, sine ulla dignitatis vel generis distinctione
- d. Pythio propter munera eius omnes magistratus Syracusis maximam habebant reverentiam, sine ulla officiorum vel generis distinctione

008

Sumptuose Canius a Pythio excipitur, quo facilius decipiatur	V	F
Ut Canio melius persuaderet, Pythius pisces ab omnibus tabernis mercatibusque collectos ei offerebat	V	F
Pythius, cum de mercatoribus loquatur, "hac villa isti carere non possunt" dicit	V	F

009 Canio Pythius respondit "gravate", id est:

- a. summa cum ponderatione
- b. multo tempore intermisso
- c. magno pretio facto
- d. multis difficultatibus oblatis

010 Canius denique "impetravit" quod voluit, id est:

- a. stipulationem tunc demum fecit
- b. saepius et saepius flagitavit
- c. iustum pretium tandem pactus est
- d. emptionem ad ultimum recusavit

011 Canius "locuples" dicitur, id est:

- a. nimium credulus
- b. ditissimus
- c. stultissimus
- d. nimium delirus

012 Canius denique emit quod vult et emit eos "instructos". Scribe latinum verbum cui in hac fabula *instructos* tibi videtur referri

013 Quos invitat homines Canius, ut nova domus festive inauguraretur?

- a. parentes
- b. conscii
- c. socii
- d. amici

014 Canius pervenit ad novam possessionem "mature". Hoc significat:

- a. lento pede
- b. festinanter
- c. multa cum gravitate
- d. iuvenili ardore

015

Festivis quoque diebus piscari solitum erat	V	F
C. Canius simplicissimus et a rebus mundanis avulsus erat, ideoque facilius a Pythio in insidias inducitur	V	F
Qui hanc fabellam scripsit inducit nos ut Canium emptionem considerate confecisse credamus	V	F

016

Hic est auctoris verborum paraphrasis. In proxima exercitatione iunge numerum verbo (omnia vocabula addenda sunt).

C. Canius, eques Romanus, homo ___1___ et scitus, cum Syracusas venisset non negotiandi sed otii causa, ut ipse persaepe ___2___, volebat villulam mercari ubi amicos invitaret et sine molestia se relaxaret. Hoc cum divulgatum esset, Pythius quidam, qui pecuniam mercatoribus ___3___, dixit se possessionem habere quam non venderet, sed Canio licere uti ea, et eum ad cenam invitavit. Canius cum promississet se venturum esse, Pythius, homo apud multos ___4___, piscatores convocavit et iussit eos ante hortos piscari, et adiunxit quid faciendum illis esset. Canius ad cenam venit; convivium opulentum erat, multae naviculae ante oculos adstabant, et quisque pisces captos ___5___; pisces ante pedes Pythii iaciebantur. Tum Canius miratus est tam multos pisces praesto esse, sed Pythius respondit illum esse locum ubi omnes pisces Syracusis inveniri possent. Canius, emptionis ___6___, Pythium persaepe ___7___ ut hortos venderet. Pythius primo negavit, tandem vendidit. Canius emit eos. Postridie amicos invitavit, sed cum venit, nullam naviculam, ne minimam quidem cymbam vidit. Vicinum quendam rogavit si dies ___8___ esset, sed ille dixit se nescire, sed neminem de more piscari illic et se pridie multum stupuisse propter magnam cymbarum copiam.

	adducebat	asseverabat	cupidus	festus	popularis	praestabat	rogabat	urbanus
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

VERTE!

Stomachabatur Canius, sed quid faceret? Nondum erat lex a C. Aquilio lata, in qua, cum quaeretur quid esset "fraus", respondebatur "cum esset aliud simulatum, aliud actum". Ergo, et Pythius et multi alii, aliud agentes, aliud simulantes, perfidi, improbi et malitiosi hodie recte iudicantur, et nullum eorum factum potest adprobari, cum sit tot vitiis inquinatum. Quodsi Aquilii definitio vera est, ex omni vita simulatio dissimulatioque tollenda est, neque ut emat melius, neque ut vendat melius, quicquam simulabit aut dissimulabit vir bonus.

Verba latina quae tibi apta videntur ut istae tabulae explicentur vel ironice interpretentur, adscribe






